



ת"פ 23715/07/16 - מדינת ישראל נגד ע א ע

בית משפט השלום בבאר שבע

29 ספטמבר 2016

ת"פ 23715-07-16 מדינת ישראל נ' א ע (עציר)

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד רוזין אדרי

נגד

הנאשם

ע א ע (עציר)

ע"י ב"כ עוה"ד דודי אביטן ובני זיתונה

[פרוטוקול הושמט]

מר דין

כללי:

הנאשם הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בשתי עבירות אימים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 10.7.16, בסמוך לשעה 17:00, בבית ברח' הגאולים 19/3 בבאר-שבע, איים הנאשם על אמו-כ א ע (להלן: "**המתלוננת**"), בפגיעה שלא כדין בגופה או בגופם של אחרים בכך שאמר שיחתוך את כל הרחוב באמצעות סכין, וזאת לאחר שביקש ממנה כסף וזו סירבה לעשות כן. בסמוך לאחר המתואר לעיל הנאשם עזב את הבית.

הנאשם שב אל הבית ואיים פעם נוספת על המתלוננת בכך שצעק לעברה: "**חתיכת שרמוטה תביאי לי כסף, אני אשורף את הבית**". וזאת בכוונה להפחידה או להקניטה. עוד מפורט כי הנאשם התקשר לב ש א ע, כלתה של המתלוננת ואיים עליה בפגיעה שלא כדין בגופה או ברכושה של המתלוננת, בכך שאמר לב ש שהוא ישרוף את הבית.

לא הייתה הסכמה בין הצדדים לעניין העונש וכל צד היה חופשי בטיעוניו. עוד הוסכם כי בטרם הצדדים יטענו לעניין העונש, הנאשם ישלח לקבלת תסקיר.

תסקיר שירות המבחן:

מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר בנאשם בן 18, רווק, אשר טרם מעצרו עבד בעבודות שיפוצים עם אחיו. הלה



סיים 6 שנות לימוד בלבד ויצא לשוק העבודה בגיל צעיר מאוד. הוריו של הנאשם גרושים ולהם שבעה ילדים. משפחתו של הנאשם מוכרת לרווחה על רקע מצב סוציו אקונומי ירוד.

הנאשם גדל במשפחה מורכבת, בצל מחסור והזנחה רגשית קשה ונחשף לאלימות שהפנה האב כלפי האם ואף ספג בעצמו אלימות קשה מהאב. בעקבות זאת הועבר מחזקת האב לחזקתה של האם, אולם גם שם לא מצא את מקומו נוכח תחושת דחייה וחוסר ערך מצד אמו. בשל כך זה התקשה לנהל עמה מערכת יחסים תקינה. נוסף לאמור, במהלך שהותו בבית האם, נחשף לפעילות עבריינית של אחיו אשר נהג באלימות כלפי האם והיה חשוד במעורבות בסחר בסמים.

עוד מפורט כי הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש בעקבות אשפוז בשנת 2014 על רקע חשד לאובדנות ומצב דכאוני, אשר במסגרתו אובחן כלוקה בהפרעות התנהגותיות. בהתאם להמלצת הפסיכיאטר דאז, שולב בהוסטל "אל חאית", ואולם, בשל נסיגה במצבו ובתפקודו ודפוסי התנהגות אלימה החליט לעזוב את המסגרת על דעתו. במסגרת התיק דנן, לאחר בדיקה פסיכיאטרית שנערכה לו לאחרונה, נמצא כי הנאשם לא לוקה במחלת נפש במובן המשפטי, אינו נמצא במעקב או טיפול פסיכיאטרי ולא זקוק לכך. באשר לעברו הפלילי- לחובתו של הנאשם רישום ללא הרשעה בשתי עבירות איומים, בגין נידון ע"י בימ"ש לנוער בשנת 2015 לקנס כספי והתחייבות.

באשר לביצוע העבירות בתיק דנן, להתרשמות שירות המבחן קיימת סבירות גבוהה כי פעל במצב שכרות בשעת ביצועו. הנאשם שלל שימוש בסמים. ביחס לצריכת אלכוהול, מחד, אישר הנאשם שימוש באלכוהול בתדירות לא גבוהה, ומנגד, כעולה מהתסקיר המבחן, זה ציין כי הפעם הראשונה בה צרך אלכוהול, ובכמות גדולה, הייתה ביום ביצוע העבירות, ובשל היותו במצב גילופין עת חזר לבית אמו, לא הצליח לזכור את פרטי האירוע. שירות המבחן העריך כי קיימת בעיית שימוש באלכוהול וסמים אשר מוכחשת על ידי הנאשם. כתוצאה מהשפעתם של חומרים אלה, מועצמים הדפוסים האלימים בהתנהגותו, אשר אף הם מוכחים על ידו.

ביחס לניסיונות קודמים לשלב הנאשם במסגרות טיפוליות חוץ ביתיות, מתואר כי ניסיונות טיפוליים קודמים במסגרת עם שירות המבחן לנוער כשלו. גם בתיק בעניינו נבחנה אפשרות שילובו במסגרת טיפולית בתחום האלכוהול והסמים, אולם הנאשם הביע את התנגדותו לכך. יחד עם זאת העריך שירות המבחן כי על אף הרקע המשפחתי והמורכב בו גדל הנאשם, הלה גילה מאמצים מבחינה תעסוקתית.

מבחינת גורמי סיכוי, שירות המבחן מציין את גילו הצעיר של הנאשם אשר לראשונה עצור בכלא בגירים. עוד מפורט כי על אף התנאים המשפחתיים הקשים והמורכבות בה גדל, זה ערך מאמצים מסוימים מבחינה תעסוקתית. לצד האמור, שירות המבחן מנה את גורמי הסיכון להישנות התנהגות עבריינית עתיד: אופיו החלש של הנאשם והשפעתם השלילית של סביבתו החברתית והמשפחתית; היעדר דמויות מכוונות ותומכות; משקעים רגשיים; מערכת יחסים מורכבת עם הוריו; מעורבות קודמת בפלילים כנגד אותה קרבן ובאותה עבירה; היעדר הכרה בפסול שבמעשיו ואי הפקת לקחים ותובנות; בעיית צריכת אלכוהול וסמים המוכחשת על ידו; קיומם של דפוסים אלימים בהתנהגותו אשר מתעצמים בעת שימוש בחומרים ממכרים. עוד התרשם שירות המבחן כי הלה לא לוקח אחריות על מעשיו ומתקשה ליצור שינוי במצבו. נוסף לכך, קיים קושי בהתמדה בטיפול ואי חציית גבולות לאורך זמן. להערכת שירות המבחן ככל שלא ישולב בטיפול



משמעותי התואם את צרכיו ומצבו, הסיכון להתנהגות עבריינית ולהישנות עבירות בעתיד קיים.

בסופו של דבר, ולאור היעדר מוטיבציה שיקומית ואי הבנתו את חומרת מעשיו ואת הפגיעה באחר, לא בא שירות המבחן בהמלצה שיקומית בעניינו של הנאשם, אלא בהטלת עונש מרתיע שיהא בו כדי להבהיר לנאשם את חומרת מצבו. עם זאת ציין שירות המבחן כי עונש מאסר ממושך עשוי להוביל להידרדרות נוספת במצבו ולא־ימוץ דפוסים שוליים נספים.

טיעוני הצדדים:

ב"כ המאשימה בטיעוניו לעונש הפנה לגיליון הרשעות קודמות של הנאשם, הכולל רישום ללא הרשעה מבית המשפט לנוער, בגין עבירות איומים כלפי אותה מתלוננת. לדבריו לא זו בלבד שהליך זה לא הרתיע הנאשם, אלא שזה, תוך פרק זמן קצר, שב לדרכו הרעה וחטא פעם נוספת בעבירות דומות כלפי אמו. הלה הפנה לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי הנאשם נעדר מוטיבציה להשתקם או לקחת חלק בהליך טיפולי. לאור כל האמור, זה סבור כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר על תנאי לבין 8 חודשי מאסר בפועל. בגדרי המתחם, ועל רקע כל שפורט לעיל, עתר לכך שעונשו יהיה ברף הבינוני של המתחם, לצד ענישה מרתיעה וצופה פני עתיד.

מנגד, טען ב"כ הנאשם כי המעשים שבגיןם הורשע הנאשם היו רגעיים ולא הקימו חשש ממשי כי זה ינסה להוציאם לפועל. עוד טען כי חרף האמור בתסקיר, אין תימוכין לכך שהנאשם מכור לאלכוהול ומכאן גם סירובו להירתם להליך בתחום זה. אין לנאשם הרשעות קודמות למעט רישום מבית המשפט לנוער ובגין מעשים שבוצעו לפני כשנתיים. הנאשם מודע לפסול שבמעשיו, הביע חרטה, לקח אחריות, חסך זמן שיפוטי ושוהה במעצר מזה כ-70 ימים. מעבר לכך, ביקש ליתן משקל לנסיבות חייו הקשות ולרקע המשפחתי אשר לדבריו הובילו לבצע את העבירות. בסופם של דברים, הפנה לכך שאפילו שירות המבחן סבור כי השתת עונש מאסר ארוך עשויה להוביל להידרדרות נוספת במצבו של הנאשם. נוכח האמור לעיל עתר להסתפק בענישה צופה פני העתיד. הנאשם בדבריו לעונש הביע צער וחרטה על מעשיו וסיפר על רצונו לשוב למסגרת של עבודה לצד אחיו.

דין והכרעה:

על פי סעיף 40ג (א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה". במעשיו המתוארים לעיל פגע הנאשם בערכים המוגנים של הגנה על ביטחון, כבוד, שלווה נפש וחירות הפעולה של המתלוננת.

ברע"פ 8188/09 **שלומי דבורה נ' מ"י** (פורסם בנבו) (25.10.09) נקבע ע"י כב' השופט לוי כי עבירת האיומים נמנית עם עבירות האלימות:

מנקודת מבטה של תורת המוסר, אפשר לטעון, כי בכל עבירה יש מן האלימות. אך במישור המשפטי, ברי כי אין המונח אלימות מקיף את שלל המעשים המנויים בדיני העונשין שלנו. יש מבין העבירות הקולעות במובהק לגדריה של התנהגות אלימה, ויש המצריכות בחינה מעמיקה



יותר. מבלי למצות אומר, כי שימוש בכוח לשם פגיעה בגופו של אחר, או איום עשות שימוש בכוח שכזה, הם מן המעשים המצויים בגרעינו של אותו מושג".

ביחס לחומרתן של עבירות האלימות והאיומים בכלל, ולאלו המבוצעות בתוך במסגרת המשפחתית בפרט, נקבע זה מכבר כי מתפקידו של ביהמ"ש להיאבק בהן בדרך של הטלת עונשים מרתיעים.

ראה בהקשר זה רע"פ 6577/09 **ניר צמח נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 20.8.09):

" עבירות האלימות והאיומים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי "להוציא" את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העברין עצמו והן של עבריינים בכוח".

ר' גם דברי כבוד השופטת א' פורקצ'יה, בע"פ 6758/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 11.10.07).

מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי... נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה.

מדיניות הענישה בעבירות האיומים משתרעת על פני מנעד רחב ונעה החל מענישה צופה פני עתיד ועד למספר חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה ואף למעלה משנה. על דרך הכלל, בתי המשפט נותנים דעתם לתוכן האיומים, האם מדובר באיומים קונקרטיים או ספונטניים, האם נלוו לאיומים עבירות נוספות, מטרת האיומים, נסיבות השמעת האיומים, מיהות המאיים ומיהות המאויים ומערכת היחסים ביניהם (בהקשר לכך ראה בין היתר: ת"פ (כ"ס) 5196-07-16 **מ"י נ' פלוני** (פורסם בנבו, 10.5.16), ת"פ 17549-05-16 **מ"י נ' אמסלם** [פורסם בנבו] (11.7.16), ת"פ 42579-11-12 **מדינת ישראל נ' אבן צבור**, ת"פ 46495-04-16 **מ"י נ' ביטון** [פורסם בנבו] (4.7.16) ת"פ 49824-11-15 **מ"י נ' פלוני** [פורסם בנבו] (27.3.16), ת"פ 45829-07-14 **מ"י נ' רביבו** [פורסם בנבו] (5.6.16))

בבואו של בית המשפט לבחון את מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים יש לתת את הדעת ראש ובראשונה כי איומים אלו מופנים כלפי אמו של הנאשם אשר נשאה אותו ברחמה ובביתה הוא גדל. כיעורם המוסרי של מעשים אלה מקבל משנה תוקף על רקע כך שמן התסקיר נלמד כי אמו לא רוותה בעצמה נחת בחייה וסבלה מאלימות קשה מאוד הן מבעלה הראשון והן מבעלה השני. דווקא בנה, אשר אמור לשמש לה כנקודת משען, מחמיר מצבה ומפנה כלפיה את אותם איומים.

מעבר לכך, המדובר באיומים שהרקע להם הוא דרישה כספית מן האם, אשר סירבה לה. עצם הפניית האיומים כלפי בת משפחה, לא כל שכן אם, מלמדים על התנהגות שלוחת רסן וקושי על שליטה בדחפים. לא ברור האם סירוב זה של



האם מקורו במחסור כספי או מתוך רצון למנוע שימוש של הנאשם בכסף לקניית חומרים משני תודעה. בין כך ובין כך, הדבר מביא את הנאשם להפנות לאמו איומים, בכללם איומים כי ברצונו לחתוך את כל הרחוב בסכין ובהמשך הפניית איומים לפיהם ישרוף את הבית. האיומים מושמעים במספר הזדמנויות, כאשר זה הראשון מופנה בסמוך לאחר סירוב האם, השני לאחר שזה עזב את הבית וחזר אליו ובהמשך איומים טלפוניים המושמעים באוזני כלתה של המתלוננת. חלקם של האיומים "מתובלים" בעלבונות כלפי אמו, כאשר זה מכנה אותה "חתיכת שרמוטה", אגב דרישתו לכסף. גם אם אין מדובר באיומים שתוכנם המילולי מצוי במדרג הגבוה של עבירות בכגון דא, בוודאי שאין להקל ראש בתוכנם, בפרט ככל שהדבר נוגע לאיום הנוגע לשריפתו של הבית. רצף האיומים בהפרש הזמנים חותר תחת היותם מושמעים בעידנה דריתחא.

מנגד ולקולא, ומבלי שיהיה בכך כדי להצדיק כהו זה את מעשיו של הנאשם, הרי שמהתסקיר עולה כי הנאשם פעל תחת השפעת אלכוהול. הגם שהצדדים לא טענו ביחס לכך, בית המשפט ייקח במשורה את הפיחות המסוים במידת האשם, מקום בו אמירות מאיימות נעשות תחת השפעת אלכוהול. כבר עתה ולא בלי קשר, יצוין כי השימוש באלכוהול מנגד, ימצא ביטוי בקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם, בהמשך גזר הדין.

עוד ולקולא, בית המשפט ייקח בחשבון כי האיומים נעשים על פי התרשמות שירות המבחן מתוך מצוקה רגשית, על רקע המורכבות הרגשית בה חי הנאשם. האיומים נעדרים קונקרטיזם ומסוימות אשר יכולים להעיד על רצון ממשי של הנאשם להוציאם לפועל. למעשה איומים אלו נותרו בגדר אמירות מילוליות בלבד. לא נלוו להם עבירות נוספות, בדגש על עבירות אלימות.

מכל המקובץ לעיל, הריני לקבוע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם נע בין מאסר מותנה ועד ל- 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

בקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המבחן, ולקולא, יילקח בחשבון גילו הצעיר של הנאשם, שהינו בן 18 ואך עתה חצה את סף הבגירות. הנאשם נמנה על אוכלוסיית "הבגירים הצעירים", כפי התייחסות הפסיקה לקבוצה זו. עוד תילקח בחשבון הודאתו, שיש בה משום חסכון בזמן שיפוטי יקר, הבעת חרטה, ונטילת אחריות כפי שזה אף הביע זאת מפיו בדבריו לעונש. עוד בית המשפט לוקח בחשבון את נסיבות חייו הקשות אשר בקליפת האגוז כוללות הזנחה רגשית ופיזית, אלימות שהופעלה כלפיו והיחספות לאלימות כלפי אמו, דחייה ומחסור ביחס מכיל ואוהב לצד העדר מודל לחיקוי. אל אלה יש להוסיף מורכבות נפשית, לרבות אשפוז במחלקה סגורה על רקע הפרעות התנהגות.

מנגד ולחומר ביהמ"ש ייקח בחשבון כי אין המדובר בהסתבכות ראשונה של הנאשם בפלילים וכי לחובתו רישום ללא הרשעה מיום 1.6.2015 מבית המשפט לנוער בגין שתי עבירות איומים. המדובר באיומים שהופנו כלפי אמו, כאשר אז כהיום, באחת מההזדמנויות סירבה לתת לו סיגוריות ובהזדמנות האחרת ניסתה ליטול מרשותו כדורים באמצעותם הוא ניסה לפגוע בעצמו. נמצא כי הנאשם פעם אחר פעם מוצא באמו מקור להפניית תסכוליו. נמצא כי גם הליכים פליליים קודמים וגם גישה מקלה שננקטה בעניינו לא היה בהם כדי להרתיעו או להעלותו על דרך נורמטיבית.



בתיק זה אין לדבר על הליכי שיקום. אכן עצם סירובו של הנאשם להירתם להליך טיפולי, או היעדרה של המלצה שכזו, אין בהם לכשעצמם כדי להביא להחמרה בעונשו. לצד האמור לעיל, בבחינת שיקולי הרתעה ומניעה, הרי העדרו של הליך טיפולי, על רקע נזקקות מאובחנת ביחס לשימוש בחומרים משני תודעה, יש בו כדי להחמיר עם הנאשם בגדרי המתחם. שירות המבחן מונה שורה ארוכה של גורמי סיכון, אשר רובם ככולם נותרים ללא כל מענה טיפולי ומגדילים את הסיכוי להישנות התנהגות פורצת חוק, בכללם מערכת משפחתית מורכבת, מעורבות בפלילים על רקע מצוקה רגשית, היעדר דמויות מציבות גבול, טשטוש בעיית אלכוהול סמים ונזקקות טיפולית, דפוסים אלימים המועצמים תחת השפעתם של אותם חומרים והיעדר הפנמה בדבר חומרת מצבו.

מבלי להקל ראש ברצונו של הנאשם לחזור ולעבוד לאחר שחרורו יחד עם אחיו, יש לקוות כי הלה ישכיל להבין את חומרת מצבו ויירתם להליך טיפולי מיוזמתו וללא קשר לכל הליך פלילי. מענה נוסף לאותה רמת סיכון להישנות התנהגות פורצת חוק יהיה בדמות השתתו של מאסר מותנה שיהיה "רחב יותר" מהעבירה בה הורשע ויחול גם על עבירות אלימות. בית המשפט לא התעלם מהמלצתו של שירות המבחן ביחס לאורכו של המאסר, יחד עם זאת הדבר יאוזן גם כן באמצעות מאסר מותנה מרתיע, אשר יש לקוות כי יהווה גורם מציב גבולות עבור הנאשם.

סוף דבר, מכל המקובץ לעיל, הנני לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 4 חודשי מאסר בפועל שימנו מיום מעצרו 11.07.16.
- ב. 6 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסרו, שלא יעבור עבירת איומים או עבירות אלימות מסוג עוון או פשע.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום, לביהמ"ש המחוזי בבאר-שבע.

ניתנה והודעה היום כ"ו אלול תשע"ו, 29/09/2016 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט